

Kontrollkommisjonen for Psykiatrien i Vestfold HF
Knut Skagen
Psykiatrisk fylkesavdeling
Postboks 170

3101 TØNSBERG

Deres ref.:
Saksbehandler: HACED
Vår ref.: 11/5503
Dato: 30.09.2011

U. off. jf. offl. § 13 (1), fvl. §
13 (1) nr. 1

Anmodning om fortolkning av forskrift om bruk av tvangsmidler § 7, 2. ledd, 4. pkt. (8 timers regelen)

Helsedirektoratet viser til din forespørsel av 1. september 2011. Helsedirektoratet beklager lang saksbehandlingstid i saken.

I henvendelsen reises en problemstilling knyttet til forskrift om bruk av tvangsmidler for å avverge skade i institusjoner for døgnopphold innenfor det psykiske helsevernet § 7 andre ledd.

Forholdet gjelder en kvinne underlagt tvungent psykisk helsevern som ble utsatt for bruk av mekanisk tvangsmiddel i form av belter i 99 timer og 15 minutter.

Kontrollkommisjonen har i sitt vedtak slått fast at bruk av tvangsmiddelet er innenfor lovens rammer og at institusjonen har vurdert behovet for opprettholdelse av tvangsmiddelet og mulighet for friere forpleining i tråd med lovens krav. Spørsmålet som reises gjelder hvor ofte vurderingen av mulighet for friere forpleining, beskrevet i henvendelsen som pause fra bruk av tvangsmiddelet, skal nedtegnes.

Kontrollkommisjonen er av den oppfatning at § 7 andre ledd i forskriften gir anvisning på at vurdering av mulighet for pause fra tvangsbruken skal nedtegnes hver åttende time gjennom hele tvangsperioden dersom slik pause med friere forpleining ikke kan gis.

Institusjonen anfører at vurderingen skal gjøres kontinuerlig, men kun nedtegnes etter den første åttetimersperioden.

Det tilligger ikke Helsedirektoratet å ta stilling til den konkrete saken som foranlediger spørsmålet. Vi kan imidlertid uttale oss på prinsipielt grunnlag.

Helsedirektoratet har besvart en lignende henvendelse til Kontrollkommisjonen for Dikemark, datert 3. februar 2011. Av dette brevet hitsettes: "Dersom tvangsmiddelet ikke kan opphøre etter 8 timer, skal årsaken til dette nedtegnes. Denne vurderingen bør gjøres av faglig ansvarlig, men behøver ikke gjentas."

Helsedirektoratet • «Soa_Navn»

«Sse_Navn»

«Sbr_Navn», tlf.: «Sbr_Tlf»

Postboks 7000 St. Olavs plass, 0130 Oslo • Besøksadresse: Universitetsgata 2, Oslo • Tlf.: 810 20 050
Faks: 24 16 30 01 • Org. nr.: 983 544 622 • postmottak@helsedir.no • www.helsedirektoratet.no

Som det fremgår av ovenfor nevne brev var Helsedirektoratet av den oppfatning at vurderingen om det kan gis pause fra bruk av tvangsmidler kun må nedtegnes etter første åttetimersperiode for å oppfylle lovens krav. Helsedirektoratet har imidlertid fraveket denne tolkningen.

Helsedirektoratet er av den oppfatning at forskriftens ordlyd tilsier at begge tolkninger kan være korrekte. Når direktoratet nå har kommet til å fravike tidligere praksis og legge til grunn at regelen gir anvisning på nedtegning av vurdering hver åttende time gjennom hele tvangsperioden, skyldes dette i hovedsak rettsfeltets særegenhet og at konsekvensene i praksis vil bli små.

Helsedirektoratet har lagt avgjørende vekt på at vi befinner oss på et område med bruk av sterkt integritetskrenkende tiltak. Dette fordrer at regelverket tolkes med pasientens rettsikkerhet for øye. Hensynet til pasienten tilsier at en tolkning velges der det offentliges plikter/ansvar utvides snarere enn innskrenkes for å i best mulig grad ivareta pasientens rettsikkerhet der det er tvil om omfanget av plikten.

Videre er det vektlagt at de praktiske omkostningene ved tolkningen blir små, både sett hen til hva som oppnås for pasienten og med tanke på merarbeid for institusjonen. I følge en rapport som Helsedirektoratet har tilgang til opphører i overkant av 75 % av alle vedtak om bruk av mekaniske tvangsmidler innen ti timer. I overkant av 60 % opphører etter 5 timer. Krav om nedtegning hver åttende time vil på bakgrunn av dette ikke føre til merarbeid av særlig betydning for institusjonene.

Vennlig hilsen

Arne Johannesen e.f.
avdelingsdirektør

Hanne Skoe Cederkvist
rådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi: Landets kontrollkommisjoner
Helse- og omsorgsdepartementet
Helsetilsynet
Regionale helseforetak
Landets helseforetak